

СЪДЪРЖАНИЕ

<i>Изкуство, думи...</i>	2
<i>Международна дейност</i>	5
<i>Изкуство, думи...</i>	7
<i>Съобщения, предстоящо</i>	10
<i>Хроника</i>	11
<i>Хроника, изкуство, думи...</i>	13
<i>Изкуство, думи...</i>	13

Оформление:
Александър Стефанов

Фотограф:
Дени Кръстев

Редактор:
Десислава Атанасова

На корицата:
Иво Димчев и театър-лаборатория
„Алма-Алтер“, „Първи летен хор“,
пърформънс

За контакти и реклама:
тел. 02) 944 4141
02) 943 4421
факс: 02) 946 0212

info@sbhart.com
ИнфоСБХ
ISSN 1310-9448

СБХ, 1504 София, ул. „Шипка“ 6

На 12 май 2007 от 13,00 до 15,30 часа на в галерия „Шипка“ 6 и околното пространство се състоя Национален фестивал на акцията и пърформанса, озаглавен „ЕДИН ДЕН И ЕДНА НОЩ НА ШИПКА 6. Remember Sofia Underground!“, с участието на повече от 80 артисти от различни изкуства. Публикуваният тук текст съдържа наблюденията на един от двамата куратори на това „случване“.

SOFIA UNDERGROUND - С НОВИ ГЕРОИ И НОВА ЕНЕРГИЯ

Изпитвам неудобство непрекъснато да обяснявам какво е „Sofia Underground“, но очевидно се налага, тъй като излязоха доста неграмотни публикации. Специализираният интерес, доколкото има шанс да бъде забелязан от масовите медии и масовото общество, е под репресията на размиването му в първосигнална „очевидност“, защото „никой няма нужда“. Нивото на страниците за култура е паднало безпрецедентно, експертните гласове, доколкото ги има, са почти напълно маргинализирани и т.н.

Иди обяснявай в страна, в която няма музей за съвременно изкуство, че не всичко е купон, какво е пърформанс, и минавайки през фигури като Маринети, Шлемер, Бойс, Абрамович и пр. до Матю Барни, каква е ролята на акционистките форми за развитието на изкуството през последните сто години.

И така, „Sofia Underground“ бе създаден през 1997 г. като периодична специализирана проява на пърформанс арт и неговите подвидове в плана на генеративните функции на тези артистични практики за художествения процес, както и в линията на актуалното им взаимодействие с новите медии - там където, общо взето, протичат някои от най-интересните процеси в съвременното изкуство. Обратно, той никога не е бил фестивал на някаква регионална субкултура или местна маргиналност. В по-общ план това е класически форум в духа на нео-Дада и Флукус, който не се съобразява с доминиращата българска изобразителна традиция. Неговата субкултурност не е по линията на някакъв градски фолклор на българската столица, а е дефинитивно маргинална в класическата традиция на авангардите на XX век - като занимание с онова, което в миналото се наричаше антиизкуство. Фестивалът е издирвал и стимулирал артисти, които се занимават именно с пърформативни и интерактивни практики, а не на някакъв вид забавление и младежки форми на общуване. Мисля в това се състои неговия авторитет, и смея да твърдя, символен статут. Достатъчно е да се спомене, че до 2000 година, а и след това, чрез цикъла „Улични случаи“ (до 2003 г.), през него премина почти всичко най-добро от първото и второто неоконцептуални поколения - повече от 60 артисти и групи.

От друга страна, онова, което може да се нарече „ъндърграунд“, присъства, но то не идва от някакви гета, балкански или цигански атавизми, левичарски, религиозни или психо-социални уклони, аналогии с 60-те години и т.н. Ако има нещо задкулисно, което по някакви причини се е изявило в нашия случай, то е съществуването и непрекъснатото обновяване на една нова младежка самодейна сцена, която пречупва актуалните глобални идеи през оптиката на българската културна ситуация, и която сцена, институционално няма как да бъде изявена и дори регистрирана. Тази самодейна сцена (по-скоро сцени) не е очевидна, тъй като нейното формиране вече не е свързано само с доминиращите фактори на национален контекст, както беше само допреди едно десетилетие; тя няма за цел

Леда Екимова – „Пърформанс“

и не се движи в посока на някакъв вид консервативна, спрямо нея легитимация (като кръгове, пространства, ретроградни медийни митове и др.) тъй като хоризонтът ѝ е друг - над-национален, напълно открит и се определя от информацията, циркулираща в мрежа, от несъществуващите доскоро възможности за обмен на идеи и пътуване. Мисля, че вече има достатъчно белези да твърдим, че националната художествена сцена в нейния патерналистичен вид започва полека-лека да се изпарява (не казвам, че ще изчезне, тя ще се трансформира), и че в България отдавна има художници, които не са част от тази сцена, тъй като не я признават и се съобразяват с критерии, които идват от другаде. Животът в глобалната мрежа съвсем не е метафора, а социално-психологически феномен, който изменя реалността. В този смисъл, вероятно трябва да разсъждаваме за глобалистски настроения НЕТ-граунд, който у нас по съвсем ясни причини засега не се припознава, например от тиражните вестници, академичните преподаватели или нарочени местни елити.

В този план на разсъждения съм убеден, а и това бе доказано от фестивала, че в България живеят физически, но обитават чувствителности, интереси и кръгове, които не попадат засега в оптика, която да ги направи забележимо видими. Това са артисти на възраст до 30 години (пряко сили до 35), които вече съставят едно трето неоконцептуално поколение след промените, започнали в българското изкуство преди малко повече от 20 години; което обаче поколение, в доста определен смисъл, не обитава (само) националната сцена - нещо непредставимо като мотивация доскоро. Това са хора, които през 1989 г. са били деца и менталността им е много по-различна от тази на поколението от втората поло-

вина на 90-те години на миналия век. Те не се интересуват от официалните начини и места за легитимиране - съставят неголеми групи и кръгове, които действат на мрежов принцип и развиват дейността си в алтернативни пространства. Хора, които също така модифицират непрекъснато интересите си (мисля, че това е важна тяхна характеристика) - форма на търсене, свързана с проблема за идентичността в глобалния свят и поради тази своя подвижност (още една причина) не могат „официално“ да бъдат разпознати. Такива кръгове има навсякъде, например в големите мегаполиси на третия свят, живеят в Кайро или в Дакар, но не може да се каже, че принадлежат на египетската или сенегалската художествени сцени. Това е ефектът на мрежата, това вече го има и у нас. В този смисъл на регистриране на такъв глобалистки тип култура, може да се твърди, че новото появяване на фестивала, вече под мотото „Remember Sofia Underground!“, изважда един съвсем нов културен слой, който в никакъв смисъл не е софийски, български или дори посттоталитарен - програмата на фестивала през 2007 г. се оказва търсене на свободни валенции, които съответстват на първоначалните му идеи.

Това е отговор на въпроса, задаван вечерта на 12 и 13 май от хора, които се информират за процесите само от вестник „Труд“ - „Култура“:

„Откъде все взеха толкова много художници, които никой не познава?“

Около 25-те проекта на живо, които съставиха програмата на фестивала, както и кавалетните произведения и инсталации, които оформиха съпътстващата изложба „Възможни отговори“ (15-23 май), бяха селектирани вследствие на конкурс, обявен в Интернет и чрез извънституционални контакти. В периода на търсенето на идеи и подреждането на проектите стана повече от ясно, че матрицата на фестивала от периода 1997-2000 г. не може да се възпроизведе, тя не съществуваше в персонален план, беше се изпарила - и в последна сметка се осъществи само като спомен, име, карнавален дух, който при съвършено новите условия изглеждаше непостижим за възпроизвеждане, но се случи 110 %, макар събитието да премина без почти никой от старите участници. Сканирането на фигури, които се появиха през последните години на периодични форуми като „Изкуство в безтегловност“, „Малък сезон“ и др., на студентски форуми или алтернативни клубове - подсказва общата рамка и някои акценти, които съставиха облика на проявата.

Дължа много на моя съкуратор, и вече приятел - Йово Панчев, човек роден през 1981 г., учил културни изследвания в Монреал и вече доказал се като хедлайнер на своето поколение в качеството си на менажер на просъществувалото недълго, но вече станало легендарно (и поради закриването му в края на април т.г.) независимо пространство за култура „Студио Даухаус“. Присъствието на редица личности и групи, благодарение на неговите контакти, във вечерта на 12 и 13 май доведе до крайния резултат - по някои оценки 2000 души посетители.

Дължа много и на настоящото ръководство на СБХ, за осъзнаването на необходимостта да приеме (без да познава) на „Шипка“ 6, новото поколение, живеещо по описания полускрип начин в България - и така да отпусне все пак една приемственост, дори и явяваща се под формата на преосмисляне на едно пространство с история.

Не е моя работа да давам оценки към този момент за отделните проекти и художници. Някои публикации дават представа за начина, по който е било възприето това, което стана, виж: в. „39 грама“ (бр.35 от 31 май - целият брой е посветен на фестивала), в. „Култура“ (бр.21 от 1 юни 2007, с. 5), сп. „Light“ (бр.20/18 май 2007, с. 22).

Благодаря на изказалите впечатления си в Интернет.

Благодаря на пиратите, които още на другия ден след фестивала качиха блогове в YouTube.

Руен РУЕHOB

XVIII симпозиум за скулптура на открито - Испания, краен срок: 26 Юли 2007 г.

A.I.E.S.M. - International Association of Monumental Sculptures Events и кметството O'Grove - кани скулптори на XVIII симпозиум за скулптура на открито.

Симпозиумът ще продължи от 22 септември до 14 октомври 2007 г. . Различни видове гранит, налични в Галиция, ще бъдат предоставени на участниците. Размерите на гранитните кубове са 1,80 x 80 x 0,50 метра (1,62 куб. м.) или подобни размери в рамките на даден разполагаем обем. Няма ограничения за темата на творбите, но участниците нямат право да боядисват или да покриват гранита. Ако оригиналният проект за скулптурата включва комбинирането на гранит с метал, дърво или друг материал, комисия ще се произнесе за неговата изпълнимост. Организационният комитет ще избере максимум пет проекта, а творбите на избраните участници няма да бъдат върнати.

Скулпторите следва да използват собствени инструменти, а компресор и електричество ще бъдат осигурени. Поемат се разностите за път, нощувки и издръжка.

Наградите са както следва: **I награда - 2 400 евро и златна брошка. II награда - 1 200 Евро и сребърна брошка. III награда - 900 Евро и сребърна брошка. Две допълнителни награди от по 600 Евро.**

За подробна информация (нужна документация и адрес за връзка), моля посетете уеб сайта : www.aiesm.com, раздел „Opportunities“.

Европейски лагер за дървени монументални скулптури „Евро - Скулпт 2007“ - Сибиу, Румъния

Дата: 3.9.2007 г. Продължителност: 21 дни. Място: „Астра“ - Традиционен народен цивилизационен музей - Музей на открито в Dumbrava Sibiului. Организатор: Окръжен съвет Сибиу - музей „Астра“, подпомогнат от асоциация „Сибиу - Европейска културна столица, 2007 г.“

В контекста на програмата „Сибиу - Европейска културна столица, 2007 г.“ музей „Астра“ организира европейски лагер за дървени монументални скулптури „Евро-Скулпт 2007“ След подбор на проектите, десет професионални скулптори от ЕС ще работят върху монументални проекти, които ще се превърнат в „ядрото“ на Европейската галерия от дървени монументални скулптури в Музея на открито. Работи се с дъбов материал.

Условия за участие: Проектите на кандидатите представляват скици или рисунки (снимки), които се изпращат на организатора. **Крайният срок е 15 юли 2007 г.** (дата на пощенска или електронна регистрация). Комисия ще избере петнадесет творби.

Изисквана документация: Скици (идеи) и рисунки (краен проект) - във формат A2 или изпратени по електронна поща. Размери (пропорции на скулптурите и техническия план), скица на поставянето на скулптурата в Музея на открито. Количество суровини

(дървесина от дъб, метал, бетон). Източник на електричество, нужните инструменти и оборудване. Автобиография и снимка. Избраните проекти ще бъдат оповестени преди 10 август 2007 г., а одобрените автори ще получат покана за участие. Подписва се договор, засягащ условията за реализацията и излагането на скулптурните творби. Организаторите ще предоставят: Мястото за работа, електричеството и суровините, инструментите, транспорта и поставянето на скулптурите. Ще покрият квартирата на участниците, както и такса - участник в минимална стойност от 1 000 евро.

Разноските за храна се поемат от участниците.

Скулпторите трябва да завършат избраните проекти между 3-23 септември 2007 г. и трябва да участват в сглобяването на скулптурите в Музея. Те ще останат собственост на Музея и ще представяват „ядрото“ на следващата „Галерия за монументална дървена скулптура“ от Dumbrava Sibiumliu. **Координатор на проекта: Олару Ион Валериу**
www.muzeulastra.ro/evenimente

Проект „Walking on the Art“, Италия, 2007-2008 г.

Идеята за събитието произтича от възхищението към „Sampietrino“ - типичният камък за павиране, използван за първи път в края на XVII век в Рим, на площада „Свети Петър“, откъдето идва името „sampietrino“. Той е бил използван за павиране на улици, дворове и площади в много европейски, а напоследък и в японски, градове. „Sampietrino“ е неизменна част от историческите центрове на изкуството. Проектът „Walking on the art“ цели да „пренесе“ „sampietrino“ в историята като значим исторически аспект на италианската култура и да му придаде значение, трансформирайки го върху платно, мозайка или друго пространство за изразяване на човешката личност. „Walking on the Art“ е международно, творческо събитие от голям мащаб, което ще са превърне в музей на открито.

Всички творци, които изпратят регистрационния e-mail до края на август 2007 г., могат да участват. Тези, които са се регистрирали до 30 август 2007 г., ще получат лична парола, която ще им даде възможност да разгледат пространствата, представени от всяко кметство, участник в проекта. Желаетелите да участват в проекта трябва да приложат проект и попълнен формуляр. Допуска се участие с 1-3 творби. **Критерии:** В оценяването на творбите ще се вземе под внимание: свързаност с темата, оригиналност, издръжливост на творбата при нейното излагане на открито, размери, използването на „sampietrino“.

Реализация на творбите: Избраните автори ще бъдат посрещнати в кметството, за което са били одобрени, като им бъдат осигурени безплатни нощувки и храна за 30 дни.

Разноските по пътя, инструментите и материалите за реализирането на скулптурите ще се поемат от участниците. На 15 октомври 2008 г. журито, което е избрало предварителните скици, ще обяви крайните победители в конкурса „Sampietrino, walking on the art“.

I награда - 18 000 евро, II награда - 6 000 евро, III награда - 3 000 евро, IV награда - 2 000 евро, V награда - 1 000 евро. Ще бъдат осигурени и допълнителни награди.

Скулптурите ще останат собственост на организаторите (едно от условията за участие). Крайните правила на конкурса ще бъдат публикувани на

www.walkingontheart.it до края на август 2007 г.

Последна дата за регистрация 30 август 2007 г. Изпращане на регистрационния формуляр се осъществява по електронна поща.

Повече информация: www.walkingontheart.it

Откриване на Юбилейната изложба на Панчо Панев, 22 май 2007 г., СБХ, ул. „Шипка“ 6, ет.4

Както винаги, нещата на Панчо Панев са безкористни и затова красиви. Тук виждаме един отчет за дългогодишно творчество. Но това не е цялото творчество, нито са представени всички етапи от него. През ръцете ми са минавали много от неговите неща - акварели, графика, живопис и въпреки това се изненадвам колко много нови работи има в тази изложба. Това означава, че Панчо продължава да работи така, както го е правил през целия си живот. Успява да вложи едно чувство, една емоция, които веднага се забелязват. Във всеки един етап от човешката история има момент на завръщане към човешкото. Ето защо аз винаги гледам произведенията на Панчо Панев не само с око на критик - те преодоляват този екран между двама специалисти, които си разговарят - и стигат до мен с чисто човешкото си послание. И смятам това за

го познаваме, скромен човек. И може би това е по-ценно за художника - не да се упражнява в риториката, а да се изразява чрез средствата, които са най-достъпни и най-усвоени за него. Панчо е един от най-добрите наши акварелисти, един вид изкуство, който много трудно се усвоява и към което се обръщат малко творци. Той притежава изключително графично чувство, с една точна ръка и същевременно много свободна. Винаги, когато съм гледал неговите картини, съм се питал кои тенденции на изкуството му ми допадат, какво точно ме привлича в тях? Което означава, че въпреки предпочитанията на всеки един от нас към един или друг стил, неминуемо намираме сред творбите му нещо, което да ни грабне. И затова всички тези картини са израз на духа, те са част от Панчо, част от неговата доброта, част от неговото положи-

телно отношение към света. Независимо от това какъв е светът в момента. Няма млади и стари художници.

Има художници, които знаят защо правят изкуство. Смятам, че Панчо ще остане винаги истински художник, един човек, който е отдаден на своето творчество и живее чрез него. И затова искам да му пожелаем и през следващите 70 години да бъде все толкова отдаден на изкуството и все толкова богат със своята душевност, която да споделя с нас.

Иван МАРАЗОВ

Панчо Панев

„Вратите на Рая“ от Иван Газдов

Галерия СИБАНК, 17 май 2007 г.

Изложбите на Иван Газдов всеки път се случват като малък празник на графиката, не - на графикатурата. Този автор винаги успява да донесе заедно с експозицията си в галерията едно „шумно“ и динамично настроение, което не може да бъде укротено нито от рамките, нито от стъклата, нито от уж притихналата интелектуална обстановка.

Изглежда, художникът се шегува и се забавлява искрено не само докато рисува, но и докато реди готовите си работи по стените.

Иван Газдов гостува отново с юбилей в галерия СИБАНК.

Този път това са 20 години от създаването на графикатурата - собственият му графичен жанр. За толкова време тя вече е умната и забавна любимка на мнозина. Затова ми се струва, че подробен анализ едва ли е необходим. Не се налага за пореден път да разказвам как в тази графика черното и бялото са в един по-специален заговор. Трудно е да си поделят равномерно фона и формата. Затова участват еднакво и в двете. Графика и карикатура в едно, разбира се, е ключът на заглавието, но не се налага да обяснявам, че вицът, и дори разказът с неочакван край, са най-важните във всяка графикатура.

По-скоро тук е мястото да цитирам великолепния манифест на Газдов „Възхвала на графикатурата“ от 1991 година, където пише, че:

„Както лявото и дясното око заедно създават един образ, целостта на графикатурата е един не съвсем великолепен графичен кривундел, открояващ се с жадувана надежда за стил... Графикатурата концентрира възприятието, все едно като че под обущката на туриста се намира целият негов маршрут. Това е особено естетическо пътешествие на място с дъх на радост.“

Освен над графичния образ, Иван Газдов има завидна власт и над словото. Всъщност графикатурата, поне според мен, е наполовина текст.

„Le porte del paradiso“ (Вратите на рая) е заглавието на юбилейната експозиция в галерия СИБАНК и на най-новия цикъл графикатури. Идеята за него е близка до тази на Кавър класик графикатурите, които Газдов показва в СГХГ през 2005 г. Тук отново имаме вариации по класически произведения, познати от историята на изкуството, каквито са релефните двери на Джакомо Манцу и Огюст Роден. В Газдовите графикатури обаче сцените са съвсем съвременни, реални и дори битовистични. Сюжетите в тях са точно толкова символични и поучителни, както в религиозните сцени, но по всичко личи, че за Газдов входът за Рая е скрит в прости неща като ежедневието, отношенията с най-близките хора и в творенето, и то в сегашно време. Оттук нататък, всяка графикатура е като малка притча, която иска своето време, за да бъде разгадана и осмислена.

Дълго мога да гледам и „Тайната вечеря“ на Газдов в тази изложба - новата Кавър класик графикатура по змненитото Леонардово произведение. Както споменах в един друг текст, специално посветен на нея, тази графикатура вече не е смешна. Въпреки деформирания образ, в нея библиейската история е намерила най-концентрирания си вид, съпроводен с лаконичния коментар на самия автор. Напоследък стана модно да се тълкува, гледа и проучва това произведение през призмата на всевъзможни исторически и религиозни спекулации. „Тайната вечеря“ на Иван Газдов, поне според мен, съдържа най-смисленото и трезво тълкуване на всички мистерии и кодове. Но, за да се вникне в него погледът вече трябва да е трениран в гледането и виждането на графикатури, защото то си е сериозно предизвикателство.

Общ поглед от изложбата на Иван Газдов

Както се полага за юбилей, в изложбата е включена и ретроспективна част с по-старите и познати цикли на Газдов - „Нещо е излишно - нещо не достига“, „Еротични графикатури“, „Черни докосвания“, „Цветни версии“. Има я и ембеламтичната „Целувка в неделя“, от която, според автора, през 1986 г. започва всичко.

Освен сериграфиите в тази експозиция участват и конструкции, както Иван Газдов ги нарича. Всъщност това са произведения някъде между инсталацията и обекта, които аз предпочитам да нарека „триизмерни графикатури“.

Юбилеят е съпроводен с подробен каталог, юбилеен лист и новата книга на Иван Газдов „Вестсмислици“, от която си избирам нещо произволно за финал:

*„Философският спор
между дух и материя
е бой на мръвка със фантазия.
Едното е видимо,
другото - не.
Кой ли ще бъде победител,
щом битието е арбитър?“*

Светлана КУЮМДЖИЕВА

Вече функционира сайтът на секция „Скулптура“ - www.skulptura.org

Желаещите да се включат в него, могат да представят творческа автобиография, снимки на свои творби - 2 бр. (за предпочитане в CD), лична снимка и 10 лв., необходими за поддържане на сайта. Всеки автор ще може да допълва и актуализира информацията периодично и тя ще бъде отразена в сайта.

Можете да изпращате информация и за ваши предстоящи изложби с кратък текст и фотографии на е-mail: anjibg@abv.bg

Както Ви информирахме, в секция „Скулптура“ се съхраняват материали на скулптори, подадени преди няколко години за издаването на каталог на секцията.

Желаещите да бъдат включени в сайта с тези материали, могат да заявят това на тел. 846 72 48 - Ани Шапкарова.

На 10 юли от 11 - 17 часа в галерия „Шипка“ 6 - I етаж ще се приемат творбите за Националната изложба „Скулптура, 2007“. В изложбата могат да бъдат представени концепции, идеи и проекти, отнасящи се до естетизацията и оформлението на градската среда, интериорни и екстериорни решения, поднесени в подходящ за експониране вид, произведения на малките форми като медали, плакети, релефи и др.

Всеки автор може да представи до 3 творби, идеи или проекти.

Изложбата се открива на 12 юли 2007 г. от 18 часа

На 6 юли от 11 до 17 часа в галерия „Шипка“ 6 - III етаж, ще се приемат творбите за изложбата „Без граници IV“. Тя се организира от секциите: „Текстил“, „Керамика“, „Дърворезба“, „Метал и кожа“ и „Монументални изкуства“

Изложбата се открива на 12 юли т.г. от 19 часа

Секция „Дизайн“ дари десет официални абитуриентски костюма на деца сираци от „Дом за деца, лишени от родителски грижи - Стратиев“ - София.

СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ ул. „Шипка“ 6

Изложбен план, месец юли 2007 година

Изложба – „Национална художествена академия“ (бакалаври)

3. 07 - 8. 07. 2007 г., I и II етаж, 18 часа

Изложба – секция „Скулптура“

12. 07. - 30. 07. 2007 г., I етаж, 18 часа

Изложба – Национална приложна изложба – „Без граници“

12. 07. - 30. 07. 2007 г., IV етаж, 19 часа

Изложба – Тодор Цонев (1934-2004)

13. 07. - 29. 07. 2007 г., 18 часа

Europ'Art Geneve

От 2 до 6 май 2007 г. в Женева, Швейцария, се проведе поредното 15-то издание на Световното изложение за съвременно изкуство - Europ'Art Geneve, на същото място, където се представя прочутия Автосалон - Geneve Palexro. За първи път на изложението беше представена българска скулптура, в лицето на скулптора **Бойко Митков**. Той беше избран от Министерството на културата по предложение на СБХ и българското посолство в Берн, и участва с творбата си „Превъплъщение“.

Бойко Митков

Събитието бе открито от представители на МК на Швейцария в присъствието на всички посланици, включително и посланика на България Атанас Попов, както и културното ни аташе в Берн - Виктор Пасков.

По характер изложението е подобно на Базелското, Парижкия FIAC и изложението в Кьолн - участват галерии и организации на художници от цял свят, творчески оформяйки картината на съвременното световно изкуство. Фондацията, която направи възможно представянето на нашия автор - швейцарската „Visual art“ - събра в една палата творци от дванайсет страни: България, Хърватска, Албания, Словения, Кипър, Аржентина, Катар, Португалия, Русия, Кения, Полша и Лихтенщайн.

Особено забележително представяне сред участниците от цял свят имаха представителите на Италия, Испания и Корея. Изложението премина сред огромен медиен и обществен интерес, а работата на българския скулптор Бойко Митков бе отразена в каталога на изложението, като статията за твореца написа проф. д-р Чавдар Попов.

На 3 май в „Дом Витгенщайн“ - Виена беше открита изложбата „Реални пространства“ - рисунка и малка пластика. На откриването присъстваха посланикът на България в Австрия, официални лица и гости. Поради големия интерес към изложбата, тя ще продължи до 29 юни 2007 г.

Василка Монева откри изложба живопис на 3 май в галерия „Снежана“.

Art Gallery „Жорж Папазов“ и галерия „Българи“ представиха изложбата „Чародеецът - Нерон“ - живопис, графика, рисунки и порцелан от **Димитър Казаков**.

На 8 май 2007 г. **Николай Янакиев**

откри изложба живопис в арт клуб „Фондация Стамен Григоров“.

На 9 май в галерия - музей „Дечко Узунов“ бе открита изложбата „Европа през погледа на Дечко Узунов“.

Галерия СИБАНК откри на 17 май изложбата на **Иван Газдов - „Вратите на рая“**, като на нея се представиха албума „Мистерия на графикатурата“ и книгата „Bestсмислици“.

Ева Пенева представи накити от стъкло в Националната художествена галерия на 17 май.

Албена Щениовска - Еглофф представи изложба живопис в галерия „Арт 36“, в периода 17-29. 05. 2007.

На 18 май - Международният ден на музеите - Градската художествена галерия „Станислав Доспевски“ - Пазарджик откри изложба на **Георги Машев**, посветена на 120-годишнината от рождението на художника.

От 18 до 25 май 2007 г. се проведе Международният пленер за водни живописни техники (акварел, лави и гваш) - „Джерманея 2007“, организиран от община Сапарева баня и СБХ, с уредник и участник - **Васил Крапчански**. Пленерната изложба бе открита от проф. Панайот Панайотов, а в нея взеха участие художници от Румъния, България и Македония.

Издателство „Захарий Стоянов“ съвмести изложбата скулптура и пастел на **Евгений Кузманов** с представянето на двата му нови романа „Островът на горилите“ и „Сърковището на корините“ на 21 май в Литературен салон-галерия „Захарий Стоянов“

На 22 май галерия „Сезони“ и

„Gallery Mil“ представиха българо - японската приятелска изложба „Изток - Запад“, включваща японска и българска музика, хайку поезия и демонстрация на калиграфия.

На 23 май в Областна администрация - Силистра се откри обща изложба. В нея взеха участие проф. **Ангел Станев** - скулптура и колажи, **Георги Жеков** - скулптура, **Пламен Аврамов** - скулптура и **Димитър Кулев** - рисунки.

На 24 май 2007 г. **Ирина Стоянова** откри в Клуба на дейците на културата в гр. Сливен изложба - живопис на тема „Знаци от Плиска и Преслав“.

От 25 май до 1 юни в с. Дълбок дол (Троянско) се състоя пленерът „**Вода, хартия, цвят**“, организиран от **Нина и Цветан Донковски**. Домакин бе Центърът за социална рехабилитация и интеграция за деца с увреждания, с. Дълбок дол и в него се включиха десет участника в специалностите живопис, керамика и илюстрация, които работиха с водоразтворими техники.

Галерия „Арт Алея“ представи на 31 май изложба рисунки на **Стефан Божков - „Проникване“**.

Благотворителна изложба от творби на известни варненски художници, посветена на Деня на детето - 1 юни, иницирана от фонд „Подпомагане на изкуството“ - Варна, бе открита със слово от изкуствоведката **Румяна Иванова**, председател на фонда.

Милена Бочукова представи изложба скулптура и живопис в галерия „Сезони“ на 7 юни 2007 г.

Галерия „Икар“ представи изложба живопис на **Димитър Кирчев** на 14 юни 2007 г.

Размисли по повод изложбата на представителството на СБХ - Русе

Вероятно за повечето ценители, колеги и критици представата за русенските художници е оформена през седемдесетте и осемдесетте години на миналия век, когато множеството ОХИ бяха отличен форум за изява и заедно с това стимул за интензивна творческа работа. Представянето на дружеството през месец март в Националния център за съвременно изкуство - „Шипка“ 6 показва вярно нещата към днешна дата като посоки на пластично мислене и авторски постижения. По стара традиция в Русе живописиста остава доминираща, като в случая тенденциите са поне в две посоки.

Познатите на широката публика от множеството си изяви, художници проф. Николай Русчуклиев, Велимир Петров, Василка Монева, Володя Кена-

рев и др., следват и развиват вече заявена линия на творческо мислене и практика.

Друга група живописци, като Антоний Софев, Николай Бузов, Виргиния Пенчева, Златка Стойкова, Пламен Монов, Недрет Яшаров, Таня и Георги Пасеви - всеки по свой собствен начин показва едно по-различно, по-концептуално отношение към живописната творба.

Скулпторите и графичите от Русе може би също по традиция са малко на брой, но силното авторско присъствие на Георги Радулов, Мая Кубратова, Нина Иванова и Роберто Андреев впечатляват със завидния професионализъм, дискретните и човешки внушения на творбите им.

Николай КАРАДЖОВ

ИЗЛОЖБА НА РУМЕН РАЧЕВ В ГАЛЕРИЯ - КНИЖАРНИЦА „СОФИЯ ПРЕС“ . Май 2007 г.

Седем години след последната си самостоятелна изложба в България, Румен Рачев отново открива пространство за своето изкуство в залите на Галерия - книжарница „София Прес“. Независимо от дългото отсъствие от културния живот в страната, Рачев далеч не е непознато име сред българското интелектуално пространство. Завършил през 1982 г. Художествената академия в София, специалност „Илюстрация и оформление на книгата“, художникът насочва интересите си предимно към живописиста, в областта на която твори и досега, както и печатна графика, рисунки, стенопис и дизайн. Негови творби са собственост на обществени и частни колекции в страната и чужбина. Носител е и на наши, и на чуждестранни награди. Реализира над 30 самостоятелни изложби, последните от които предимно в чужбина.

Настоящата изложба, озаглавена „Паралели“, е едно напомняне на автора за себе си пред българската публика. Паралелно с няколко по-стари работи, които служат само за акцент, експозицията включва живопис и рисунки, отразяващи най-новите му творчески търсения. Композициите представят част от заобикалящия ни свят, пречупен през „номадските“ възприятия на художника. В тях е отразено едно вникване в интериорните и екстери-

орните пространства, едно усещане за жената, както като модел, така и в сферата на нейния интимен свят. Персонажите му са театрално-декоративни - добронамерено намигване към условностите на модата, а вещите - носещи многосмислие. И независимо от присъствието на мъжки образи в някои от неговите платна, образът на жената и голата женска фигура остават в центъра на вниманието на художника. Тези изящни гъвкави силуети със странни очи, превърнати от реални обекти в символи, в знаци, разкриват подсъзнателните страни на нещата - самотност, външна суета, пустотата на егоцентризма, вътрешна потиснатост... все сериозни теми, показващи едно многопластово усещане за живота.

Румен Рачев е един от тези художници, които не спират да експериментират. По думите на самия автор, хубаво е да оставаш завинаги търсещ, да не се задоволяваш с постигнатото. Трябва да се бяга от застиването на едно място, но не и самоцелно. Според него, за да усетиш удоволствие от създаването на изкуство, е нужно всяко нещо да се насити, да се изживее, да се обхване и тогава постепенно да се променя. Неговите творби са творби на скитник, който не признава граници и ограничения. Както повечето творци, той обича свободата на изказа в своето изкуство и възможността да решава сам. И въпреки, че в техническо отношение е пристрастен към живописата, не поставя граници между нея и рисунката. Рисунката за него остава основа на творчески търсения и открития и показва много от възможностите му като художник. Прекривайки границите между отделните стилове на модернизма, Рачев си служи с препратки към модерни класици като Пикасо, Матис, Брак, Хекел и други, водейки постоянен диалог с тях. Той обича не само да експериментира, но и емоционално да смесва нещата. Хомогенното смесване на абстрактното с фигуративното, и на знака с разказа в неговите творби, е под влияние на еkleктиката в заобикалящата ни свят.

Така се получава напрежение в работите му и човек не може да остане безучастен пред тях.

Небезучастен остава и виртуозният цигулар Найджъл Кенеди, който, познавайки изкуството на Румен Рачев, през 2000 година, го кани да направи оформлението на диска „Кенеди свири Бах“. Дискът съдържа изпълнения на цигуларя на Бах с Берлинската филхармония и печели музикалната награда за класическа музика „Virt“, която се присъжда не само за изпълнение, но и за цялостно представяне на албум. Найджъл кани българина и на промоцията на албума в Лондон. Приятелството между художника и музиканта е в следствие на дълги разговори за музика и изобразително изкуство. Самият Рачев притежава разностранни творчески интереси и таланти, той освен художник е и музикант. За него цветовете са звуци, а звуците - цветове. Не може да рисува без музика, нито да слуша джаз, без да вижда странни жени с пъстри очи. Неслучайно той определя своя начин на рисуване с джазовото понятие „фюжън“ (сплав, смес), като споделя: „Искам изкуството ми да звучи като фюжън, едновременно интелектуално, но топло“.

Теодора ИЛИЕВА

Румен Рачев

„Трафик“ в Националния изложбен център за съвременно изкуство „Шипка“ 6, София

След успеха на двете издания на организираната от секция „Живопис“ към Съюза на българските художници изложба „10X5X3“, която даде възможност на двадесетина български критици - изкуствоведи да се изживеят като куратори и да представят своята версия на съвременната българска живопис, откритата на 17.05.2007 г. експозиция, озаглавена „Трафик“, обещава да се запомни като една от най-интересните манифестации на съвременно българско изкуство през този сезон. Обобщаващото мото следва да се тълкува широко и да се приеме като метафора на сложната динамика на обществената среда и социална

реалност. Моите наблюдения върху развитието на най-младите художници, които имам удоволствието лично да познавам, а и понякога да напътствам в Националната художествена академия, ме доведоха до усещането, че тази изложба приляга тъкмо на тях, не само поради младостта им, а и защото са развили силна рефлексия, критичност и дори непоносимост към околната среда и уродливост на съвременното. Точно те, със своите изострени рецептори към „духа на времето“, формулират основната идейна конструкция на събитието. Те представяват и фигуративната антитеза на иначе доста разнообразните и стойностни творби на една богата и осмислена стилистика, която по нищо не отстъпва на световните практики в областта на живописата днес. В изложбата съжителстват творби на концептуалното и пластичното начало, на експресионистични и парадоксални настроения и гледни точки и като че ли избистрят появата на „социален реализъм“, така типичен за времена на криза и напрежение. В подкрепа на моите аргументи ще спомена имената на Любен Стоев, Кирил Божков, Димитър Яранов, Васил Абаджиев, Светослав Недев, Деян Янев, Елена Панайотова, Мария Райчева, Христо Гърманов, Румен Скорчев, Ивайло Попов, Ралица Станоева, а по-подробно ще се спра на най-младите.

„Добре дошли в цивилизацията“ се казват три големи „улични“ платна на правещата първи стъпки в кариерата си **Елза Томов**. Авторката е напълно искрена и безхитроствена в симпатиите си към обикновения човек от пазара или търговската улица, без значение дали става дума за полусляп продавач на запалки или амбулантни търговци. Тя се отнася с топло, човешко чувс-

Виолета Танова – „Трансформация I“

Михаела Власева – „Мирно съвместно съществуване“

тво към героите си и ни кара да ги заобича-
ме, както това правят ранният неоереалист
Федерико Фелини и неговата трогателна
Джелсумина. Героите на Елза са напълно
несъвместими с фалшивия лукс и блясък
на една прагматична и комерсиална дей-
ствителност, художничката ясно ни показва,
че е на страната на скромните отрудени и
бедни хора и ни води до състояние на пъл-
на съпричастност и съчувствие към тях.

Виолета Танова трансформира голи
мъжки тела като се оставя да бъде ръково-
дена от обективистичната непогрешимост
на гледната точка и променливия фокус на
дистанцията.

Тази последна техническа възможност
от арсенала на художника тя обективира в
нов образ, частично адекватен на първоначал-
ния, но и художествено променен от
трафика на емоционалната избирателност
и моменталност на авторовото наблюдение.
Нейните торсове са някъде по средата
между уродливата мутация и естетичното,
видяно през очите и оптиката на натура-
листичната нагласа.

Не бих си позволил да отмина и **Биля-
на Донева**. Нейната стратегия към чувс-

твената и психологическа среда е напълно
гротескова. Формално тя се занимава с
изображения на гастрономическата изобретателност, която обаче е нещо като „смях
през сълзи“. Нейните „салати“ или пък „пе-
чени пилета“ са нелогични от гледна точка

Елза Томов – „Добре дошли
в цивилизацията“

Биляна Донева – „Апетитки“

на здравия разум, но от позицията на емо-
ционалната определеност, са повече от
убедителни и правдиви. Те шокират нор-
малната нагласа на възприемане и попа-

дат в десетката на оценъчния и смислов
ракурс.

Ще завърша с **Мехаела Власева**.

Докато гледах и тълкувах работите ѝ,
озаглавени „Мирно съвместно съществува-
не“, се сетях най-малко за две неща.
Спомних си „разведряването“ от епохата на
„Студената война“ и времето на Брежнев,
когато термин с подобна словосъчетаемост
се превърна в изпразнено от съдържание
политическо клише.

Спомних си и противоречивото мнение,
според което, няма такова нещо като об-
щество, а има индивиди, които са мъже и
жени и те живеят в семейства. Към това оста-
ва да добавя и използваната от авторката
дефиниция за понятието „фамилия“, ко-
ято всъщност е „обществена клетка, осно-
вана на съпругеското и кръвно родство, и
в която животът се характеризира с мате-
риални и духовни процеси“. Сигурно в пре-
сечната точка на тези и други хрумвания се
крие истината за единството и борбата на
крайностите в този свят.

Божидар БОЯДЖИЕВ

Изненадите в изложбата на Юри Буков

Странни са шегите на съдбата. Тя, изглежда, има предпочитания към имена и фами-
лии на хора, занимаващи се с изкуство. За жалост, ако днес вече не можем да чуем изпъл-
нени в зала концерти на музиканта Юри Буков, то поне можем да се насладим на живо-
пиета на неговия съименник. Художникът Юри Буков ни радва с огромна изложба, заела
целия трети етаж на Националния център за съвременно изкуство – „Шипка“ 6, през май -
юни 2007 г. С тази изложба маестроото отбелязва и своя юбилей. Постарал се е да ни по-
каже цялостното развитие на най-зрелия период от своето творчество. Когато зрителят
пристъпи прага на изложбената зала го обхваща чувството, че това е неговата дългоочак-
вана среща със стар познат. С човек, с когото има какво да се сподели. С човек, който има
какво да му покаже. Внимателният наблюдател открива, че изложбата е визуализирана
около четири тематични кръга - пейзаж, натюрморт, портрет и голо тяло. Последните два
- портретът и голото тяло - са ония сребърни гвоздеи, с които тази изложба ще остане зд-
раво забита в съзнанието на зрителя.

Силно внимание привличат пейзажите. Тяхната основа е градът. Този град в платната
на художника се превръща за съвременния му обитател в есхатологичен проект, чиято со-
тирология е напълно в неговите ръце. Острото око на художника забелязва признаците на
времето, а сигурната ръка нанася точните мазки и багри, за да ни покаже това, което ние,
вечно забързаните и угрижени зрители, няма да видим и следователно, ще изпуснем да

Юри Буков – „Голо тяло“

му се насладим. Тези нотки на чист хедонизъм са това, което художникът може да екстрахира от действителността, да го пресътвори и като автор да му даде наименованието „магически реализъм“.

Натюрмортът за Юрий Буков може да е всичко, само не и „мъртва“ природа. Всъщност единствено след задълбочен диалог с природата, а също и след настойчиво изучаване на нейните тайни може да се постигне онова сливане на душата на твореца с „душата“ на изобразеното. И ако наистина можем да говорим за някакъв хилозоизъм, то като прекрасна илюстрация към такова „всеодушевяване“ може да служат натюрмортите на художника. Неговият цветови прочит на природното показва на зрителя, че всъщност цветът на предмета е и неговата аура, но и, че живописецът е този, които я кара да трепти.

Сега за изненадите - за тях вече казахме, че са гвоздеите - портретът и голото тяло.

Както златните люспички блестят в пясъка, така и тук голото тяло привлича окото на естета. Няколкото актови платна, с които се представя живописецът показват, че той не само е овладял пластичната анатомия, но и това, че в нея няма тайни за него. Наистина, човекът и неговото тяло са сякаш подвластни на художника. В това може да се убедим, ако внимателно разгледаме картината, в която голото тяло е нарисувано в гръб. Да, тук лицето не отвлеча от цялостното възприятие на корпуса. Характерните детайли - монолитни и нежни - карат зрителя да чувства плътта на модела като своя, а ромбът на Михаелис е тък-

мо оня детайл, чието изписване показва, че художникът си разбира от занаята, че е съумял да вземе най-доброто от своя учител в Академията - професор Ненко Балкански.

В това ни убеждават и представените на изложбата портрети. Тук заръката на неговия учител: „че всяко лице има своя локален тон“, е разбрана и изпълнена. Локалният тон е същевременно изграждащ характеристиката на портретувания и белег на неговото моментно състояние. При Буков сянката и светлината направляват цвета в портрета, а самата палитра е потапяне в характера на човека. Той майсторски „беседва“ с хората, чиито портрети рисува, а те пък говорят със зрителя, той се вглежда в очите им и вижда светлинките, запалени в тях.

Юлиан МИТЕВ

Изложба „Моята България“ - Калин Антонов

Живописиста на Калин, от първото му появяване до голямата му изложба на „Шипка“ 6, ме вълнува по особен начин и по причини, които, в определен смисъл, имат и лични основания. Странна живопис, странен колорит, странно въздействие, странна чувствителност,

Калин Антонов – „Брус Лий“

странни откровения, странно откриване в 10 часа сутринта, в четвъртък.

Странен художник, странен човек, странни картини!

Винаги съм вярвала, че ръката е проводник на мисълта и чувствата у художника. Чужд на евтина суета и самоцелна еквилибристика на всяка цена да бъде забелязан, във време, в което амбициите изпреварват артистичното възпитание, а рекламата - истинската проява, Калин върви по „Пътя към хълма“ с надежда, че в оная „Синя вечер“ ще срещне „Мъдреца от планината“ и като дете ще повярва в „Една приказка“ за „Вълшебен цвят“.

Обсебвачи с искреността и простотата на изказа, картините въздействат на въображението. Калин се движи в лично, интимно, негово пространство, граничецо някъде с невъзможното, но винаги и навсякъде в търсене на духовни послания. За да ги усетиш и разбереш, трябва да минеш през дълбокото синьо, да проумееш и преглътнеш яркото зелено, да спреш пред мъдрото и стъписващо червено и погледнеш отвъд белите проблясъци.

И само едно чисто сърце би извървяло онзи „Път в царевицата“ и би съзряло, че една „Една битка на Брус Лий“ е изстрадан, откровен опит за „Автопортрет“ и, че „Пред портата“, ние правим своя избор за лична свобода... А не чувстваш ли, че в оная „Есен“ – Пролетта дойде?“ Картините въздействат като кадри от тишина, обсебваща тишина, в която улавяш и най-чувствителния трепет на тревога, на скрита болка, на предчувствие за близост, на спотаена радост и надежда, и сянка от „Синя вечер“.

И когато зрителят се намери пред неговите творби, трябва да остави на въображението и интуицията си да възприемат изображението, формите, образите, непосредствено с музиката на багрите и оригиналността на асоциациите, по пътищата, по които ги води и към непредсказуемите хоризонти, които му разкрива.

Авторът възприема картината, както се възприема един сън - с цялата му привидна нелогичност и непоследователност, които са резултат от действието на един друг, но все така строен логически ред. Някъде срещнах комплимент към картините на Калин като наив. Ще оставя това да определят критиците.

Аз искам да вляза в света на Калин, съблазнена от синьото и зеленото на сюрреалистичните му пейзажи. Да изслушам оная „Зимна приказка“, „Край чешмата“ до „Големия камък“, ако той ме допусне.

А мога да остана и „Пред портата“, да си припомня уроците на Матис и баща ми за силата и въздействието на простотата на истинската картина.

Долорес ДИЛОВА

IN MEMORIAM

Сами Биджерано (1920-2007)

Богомил Райнов (1919-2007)

Михаил Шапкарев (1941-2007)

Иван Стоилов-Бункера (1934-2007)